

ИСТОРИЯ НА ФОТОГРАФИЯТА – ТЕХНИЧЕСКИ, ЕСТЕТИЧЕСКИ И СОЦИАЛНИ АСПЕКТИ

HISTORY OF PHOTOGRAPHY – TECHNICAL, AESTHETICAL AND SOCIAL ASPECTS

Лектор: доц. д-р Катерина Гаджева

Lecturer: Assoc. prof. Katerina Gadjeva

Тел./Tel.: 0898487599

E-mail: katigad@yahoo.com

Хорариум/Chorarium: 30 ч. лекции

Изпит: тест, самостоятелна работа

Exam: test, individual work

Анотация:

Курсът проследява техническото и естетическо усъвършенстване на фотографията, като фокусира вниманието върху основните философски, морални и социални проблеми, съпътстващи отделните етапи от развитието на медията. Докторантите ще се запознаят с някои от най-популярните теории за същността и спецификите на фотографския образ и ще придобият умения да анализират фотографските изображения в различен контекст – исторически, философски, културологичен, семиотичен и пр.

Annotation:

The course traces technical and aesthetical development of photography, focusing on the main philosophical, moral and social issues that arise at different stages of the medium's development. Doctoral students will be introduced to some of the most popular theories on the nature and specifics of the photographic image and will develop the abilities to analyze photographic images in different contexts – historical, philosophical, cultural, semiotic, etc.

Тематичен план/Thematic plan

1. **Фотографията като капан за светлина.** Предфотографски оптични устройства.
Camera obscura, camera lucida
Photography as a light trap. Pre-photographic optical devices. Camera obscura, camera lucida
2. **Фотографията като победа над смъртта.** Дагеротипия. Реакции на обществеността
Photography as a triumph over death. Daguerreotype. Reactions of the public
3. **Фотографията като естествена наука.** „Моливът на природата“. Калотипия, цианотипия
Photography as a natural science. "The pencil of nature". Calotype, cyanotype
4. **Фотографията като поема или приключенски роман.** Мокър колодиев процес
Photography as a poem or an adventure novel. Wet collodion process
5. **Фотографията като игра.** Кодак, поява на фотографския филм
Photography as a game. Kodak, appearance of the photographic film
6. **Фотографията като огледало.** Пикторализъм
Photography as a mirror. Pictorialism
7. **Фотографията като социален документ.** Директна фотография
Photography as a social document. Straight Photography
8. **Фотографията като решаващ миг.** Развитие на фотожурнализма
Photography as a decisive moment. Development of photojournalism
9. **Фотографията като представа.** Превизуализация и визуализация
Photography as an imagination. Previsualization and visualization
10. **Фотографията като политически инструмент.** Изложбите „Човешкият род“ и „За щастието на хората“
Photography as a political tool. The exhibitions "The Family of Man" and "On the Happiness of People"
11. **Фотографията като мечта.** Списанията „Vogue“ и „Harper's Bazaar“
Photography as a dream. "Vogue" and "Harper's Bazaar" magazines
12. **Фотографията като прозорец.** Улицата и фотографът-фланьор
Photography as a window. The street and the photographer-flâneur
13. **Фотографията като произведение на изкуството.** Уникалност и тираж
Photography as a work of art. Uniqueness and circulation
14. **Фотографията като автобиография.** На фокус – съвременният автор
Photography as an autobiography. On focus – the contemporary author
15. **Фотографията като текст.** Теория на фотографията
Photography as text. Theory of photography

Литература/Literature

- Андонов, К. Естетиката на неостротата и нейната роля в документалната фотография. – Проблеми на изкуството, 2020, 4, 46-53
- Арнхайм, Р. Какво е фотографията? – Българско фото, 1987, № 10, 33-34
- Базен, А. Онтология на фотографския образ. – Българско фото, 1988, № 7, 33-34
- Байлер, Б. Мисли за естетиката на фотографията. – Българско фото, 1972, №3, 36; №4, 34; №5, 35-36; №6, 34-35

- Барт, Р. Въображението на знака. С.1991
- Барт, Р. Camera Lucida. София: Пунктум, 2001
- Барт, Р. Разделението на езиците. С.1995
- Барт, Р. Реторика на образа. – Съвременна журналистика , 1988, №2, 26- 40
- Барт, Р. Фотографското послание. – Българско фото, 1985, № 6, 33-36
- Бенямин, В. Кратки очерци по история на фотографията. – Българско фото, 1978, № 9-10, 71-75
- Бенямин, В. Художественото произведение в епохата на неговата техническа възпроизводимост. –В: Озарения. София: Критика и хуманизъм, 2000, 127-161
- Бояджиев, Ц. Философия на фотографията. София: Изток-Запад, 2020.
- Брук-Бол, П. Джордж Истман и KODAK. София: Лист, 1995
- Гаджева, К. Истанбул на Ара Гюлер. Списание Култура, 1, 2024
- Гаджева, К. Фотографии на опустошението. „След 11 септември: образи от кота нула“ – изложба на фотографа Джоел Майеровиц в СГХГ, част от поредицата „Майстори на фотографията“ на фондация МУСИЗ. Списание Култура, 9, 2020
- Гаджева, К. Арнолд Нюман и "фотографският инстинкт". Сп. Култра, 1, 2019
- Гаджева, К. Случаят "Вивиан Майер". Сп. Култра, 6, 2019
- Гаджева, К. Надар, който издигна фотографията до висотите на изкуството. Портал за култура, изкуство и общество, 2018
- Гаджева, К. Ървин Олаф - игра на кукли. В-к Култра, 32, 2016
- Гаджева, К. „За щастието на хората“. Политическите и естетически трансформации на една фотографска изложба. Текст и изображение. Книга първа. Изображението в текста, текстът в изображението. София: Издателство на БАН "Проф. Марин Дринов", 2024
- Гаджева, К. Фотографията като илюстрация. Няколко примера от световната литература. Между образа и текста. Сборник в чест на доц. Ружа Маринска. София: Нов български университет, 2014
- Гаймер, П. Теории на фотографията. София: Изток-Запад, 2011
- Гернсхайм, Х. История на световната фотография. – Българско фото, 1971, № 7, 35-38; 1971, № 8, 36-39; 1971, № 9, 38-40; 1971, № 10, 36-39; 1972, № 1, 37-40.
- Дянков, К. Войните на Робърт Капа. – Българско фото, 1981, №7, 9-13
- Дянков, К. Жак-Анри Лартиг – хроникьорът на столетието. – Българско фото, 1985, №4, 18-21
- Дянков, К. Ричард Ейвидън. – Българско фото, 1970, №4, 14-22
- Дянков, К. Робърт Капа. – Българско фото, 1972, №6, 17-20

Дянков, К. Фоторепортьорската практика на Юджин Смит. – Българско фото, 1982, №3, 33

Дянков, К. Художникът и снимката от Дьолакроа до днес. – Българско фото, 1979, №8-9, 3-10

Зонтаг, С. За фотографията. София: Златорогъ, 1999

Зонтаг, С. Светът на образите – Съвременна журналистика, 1988, №2, 41-60

Йорданов, Л. Живият класик – Анри Картие-Бресон. – Българско фото, 1982, №5, 25-29

Йотов, С. (съст.). Когато медиите не бяха постмодерни. София: Агата-А, 2011

Казаков, Р. Пионери на съвременната фотография. – Българско фото, 1988, №11, 29-30

Казаков, Р. Предизвикателствата на пластмасовото око. – Българско фото, 1988, №1, 16-19

Казаков, Р. Фотоапарат от кутия за бисквити. – Българско фото, 1988, №2, 36-37

Караджова, Л. Светлинните фрески на модернизма. Развитието на фотограмата между двете световни войни. – Проблеми на изкуството, 2020, 4, 22-29

Костов, Й. Да откриеш фотографията. – Българско фото, 1988, №9, 33-35

Костов, Й. Татко Надар. – Българско фото, 1988, №7, 3-6

Кракауер, З. От Калигари към Хитлер. (Прев. от англ. и нем. Г. Фърникова, Ал. Донев). С., 1991

Кюркчиева, Я. 150 г. от смъртта на Жозеф Нисефор Ниепс. – Българско фото, 1983, №1, 34

Кюркчиева, Я. 170 г. от рождението на Джулия Маргарет Камерън. – Българско фото, 1985, №12, 34-35

Кюркчиева, Я. 140 г. от оповестяването на фотографията. – Българско фото, 1979, №1, 31-32

Кюркчиева, Я. Човекът и откривателят Дагер. – Българско фото, 1981, №6, 35

Маклуън, Х., Маклуън, Е. Закони на медиите. С.1995

Маклуън, Х. Фотографията – бордей без стени. – Българско фото, 1987, № 2, 33-35

“Нещо много по-важно” – из интервю с Ансел Адамс. – Българско фото, 1983, №10, 10-13

Мохой-Над, Л. От цвета до светлината. – Българско фото, 1986, №1-2, 47-51

Нейков, Г. До Магnum и назад. – Българско фото, 1988, №2, 8-10

Павлова, Н. Фотография и мастило. Развитие на фотомеханичните процеси и влиянието им върху фотокнигите. – В: Метаморфози. Изкуствоведски четения 2023. София: Институт за изследване на изкуствата, 2024, 224-244

- Родченко, А. Пазете се от евтини ефекти. – Българско фото, 1981, №2, 30-31
- Родченко, А. Пътища на съвременната фотография. – Българско фото, 1987, № 10, 3-5
- Ролан Барт за фотографията. – Българско фото, 1985, №1, 33-34
- Русева, И. Раждането на фотографията. – Фото око, 2001, № 3, 44-48
- Русева, И. 160 години фотография. Приключението на образа. – Фото око, 1999, № 1, 8-17
- Сарковски, Д. Фотографията в музея. – Българско фото, 1988, №11, 31-36
- Савова, М. Алиса в страната на фотографията. – Българско фото, 1988, №1, 31-32
- Себастиао Салгадо и третият свят. – Българско фото, 1988, №2, 34-35
- Скопец, Р. Из историята на възгледите за художествената фотография. – Българско фото, 1976, № 6, 14-16; 1976, № 10, 25-28; 1977, № 2, 16-17; 1977, № 3, 9-10
- Станев, Н. Защо и как се появи фотографията? – Българско фото, 1989, № 3, 28-31
- Станев, Н. Ричард Ейвидън. – Българско фото, 1970, №4, 14-18
- Тодоров, Б. Живопис и фотография – взаимни влияния. – Българско фото, 1973, 5, 7-10
- Тауск, П. Развитие на репортажната фотография от Втората световна война до изложбата “Човешкият род”. – Българско фото, 1983, №8, 31-32
- Тауск, П. Развитие на фотографията през двадесети век. – Българско фото, 1973, № 1, 38-40; 1973, № 2, 36-38; 1973, № 3, 38-40; 1973, № 4, 38-40; 1973, № 5, 38-40; 1973, № 6, 37-39; 1973, № 7, 37-40; 1973, № 8, 38-40
- Уестън, Е. Пламъкът на познанието. – Българско фото, 1985, №6, 15-18.
- Улрих, В. История на неостротата. София: Изток-Запад, 2012
- Флусер, В. За една философия на фотографията. Пловдив: Хоризонти, 2000
- Щиглер, Б. Образи на фотографията. Албум на фотографските метафори. София: Изток-Запад, 2015.
- Ъруит, Е. До всички в Магnum. – Българско фото, 1988, № 2, 11
- Adams, A. The Negative. Exposure and Development. Boston: NY Graphic Society, 1948
- Adams, A. The Portfolios. [Album]. Boston: NY Graphic Soc., 1977
- Adams, A. The Print. Contact Printing and Enlarging. Boston: NY Graphic Society, 1950
- American Images: Photography 1945-1980. [Album]. Ed. by P. Turner. NY: Viking, 1985
- Art in Theory (1900 - 1990). An Antology of Changing Ideas, Oxford Uk, Cambrige USA, 1992.
- August Sander. [Album]. Leipzig: Fotokopierverl., 1982
- Bourdieu, P. Photography – A Middle-Brow Art. California, 1990

Bruck, A. Creative Camera Techniques. London: Focal Press, 1981

Clarke, G. The Photograph. Oxford: University press, 1997

Feininger, A. Darkroom Techniques. Vol. 1-2. Englewood Cliffs, N. J. Prentice-Hall, 1976

Gernsheim, H. The History of Photography from the Earliest Use of the Camera Obscura in the Eleventh century up to 1914. London: Oxford Univ. Press, 1955

Haas, R. Muybridge. Man in Motion. Univ. of California Press, 1976

Karadjova, L. The Cyanotype on Glass: History, Technical Variations and Dialog with Arts. – Art Studies Quarterly, 4, 2023, 72-82.

Man Ray – Photographs. [Albom]. London: Thames and Hudson, 1982

McLuhan, M. Understanding Media: The Extensions of Man. Corte Madera, 2003

Newhall, B. Latent Image. The Discovery of Photography. Doubleday&Company, NY, 1967

Newhall, B. The history of photography : From 1839 to the present. New York : Museum of Modern Art, 1982

Photography : 1900 to the present. [Comp. by] Diana Emery Hulick ;Joseph Marshall. NJ:Prentice-Hall, 1998

Photography in Print: Writings from 1816 to the Present. Univ. of New Mexico Press, 2000

Pollack, P. The Picture History of Photography From the Earliest Beginners to the Present Day. NY: Abrams, 1958

Rudisill, R. Mirror image. The Influence of the Daguerrotype on American Society. Albuquerque: University of New Mexico Press, 1971

Ruhrberg, K., Schneckenburger, M., Fricke, Ch., Honnef, K. Art of the 20th Century, Koln, 2000

Sandweiss, M. Masterworks of American Photography. The Amon Carter Museum Collection. Birmingham: Oxmoor House, 1982

Scharf, A. Art and Photography. London: Penguin, 1991

Schwarz, A. Man Ray. The Rigour of Imagination. NY: Rizzoli, 1977

Skopec, R. Nadara – Robert Felix Tournachon. Praha: Statni nak. krasne lit. hudby a umeni, 1960

Steichen, Edward. A Life in Photography. Allen, London, 1963

Szarkowski, J. Looking at Photographs. 100 Pictures from the Collection of the Museum of Modern Art. NY: MOMA, 1974

Taylor, R. Lewis Carroll, photographer. Princeton University Press, 2002

The Woman's eye. Knopf, NY, 1973

Thornton, G. Masters of the Camera. Stieglitz, Steichen and their Successors. NY: Holt, Rinehart and Winston, 1976

Vrba, F. Paul Strand. Praha: Statni nak. krasne lit. a umeni, 1961

Whelan, R. Alfred Stieglitz: A Biography. Boston: Little Brown, 1995